

Betoog

Johan Varkevisser en Evert Jan van Hasselt

Niet alleen meedénken, ook meedóén

In Zeist is het duurzaamheidsbeleid samen met burgers vormgegeven en het wordt nu ook samen met inwoners en ondernemers uitgevoerd. Dit gebeurt vanuit een constructie die te kenschetsen is als overheidsparticipatie. Echter niet een vorm waarbij de gemeente bestaande burgerinitiatieven volgt. In Zeist heeft de gemeente actief bijgedragen aan de totstandkoming van een nieuw burgerinitiatief. Daarmee is een hefboom gecreëerd voor het beleid op het terrein van duurzaamheid, zo schetsen wethouder Johan Varkevisser en Evert Jan van Hasselt van Samen Duurzaam Zeist.

Steeds vaker worden gemeenten geconfronteerd met issues die vanuit de organisatie zelf niet meer oplosbaar zijn. Bijvoorbeeld doordat er onvoldoende middelen vrijgemaakt kunnen worden

of doordat er onvoldoende draagvlak in de samenleving aanwezig is. Denk aan de ontwikkelingen in de zorg en ambitieuze doelstellingen met duurzaamheid. Bij dergelijke problemen is dan actieve inzet van inwoners noodzakelijk om een transformatie op gang te brengen. Om die reden kijken steeds meer gemeenten naar de mogelijkheden om burgers te laten participeren bij de ontwikkeling van nieuw beleid. Ook in Zeist hebben we hier goede ervaringen mee. Zo hebben we in 2016 onze Brede Milieuvisie (BMV) ontwikkeld met actieve betrokkenheid van een groot aantal inwoners. Dit heeft geleid tot een breed pakket van doelstellingen op het gebied van energie en klimaat, kringlooeconomie, natuur en gezonde leefomgeving.

Onverwachte weerstand

Voor het realiseren van zo'n alomvattend pakket als onze BMV is eveneens actieve inbreng van inwoners, bedrijven en organisaties nodig. En dat bleek lastiger dan gedacht. In Zeist hebben we voor de BMV een uitvoeringsplan ontwikkeld met veel ruimte voor inbreng vanuit de samenleving. Vervolgens zijn we daarover opnieuw in dialoog gegaan met inwoners. Toen stuitte we op onderdelen op onverwachte weerstand. Inwoners vragen om mee te denken, blijkt iets heel anders te zijn dan hun vragen om mee te

doen. Er kwam duidelijk naar voren dat een aantal betrokken inwoners niet met het plan van de gemeente mee wilde doen (lees: burgerparticipatie). Ze wilden met hun eigen plan meedoen. Vervolgens hebben we die inwoners uitgedaagd om zelf met een aanpak te komen, gericht op het realiseren van de doelstellingen uit de BMV. Dat heeft geleid tot een nieuw initiatief – onder de naam Samen Duurzaam Zeist – dat door en onder verantwoordelijkheid van inwoners is vormgegeven en wordt gedragen. Als gemeente hebben we meegedacht tijdens de totstandkoming van dit initiatief en duidelijk meegegeven waar voor ons de belangen liggen. Tevens hebben we dit proces ondersteund met diverse faciliteiten, waaronder (beperkte) financiële middelen. De regio lag echter voor een groot deel bij de inwoners.

Eigenaar

Met deze aanpak hebben we ingehaakt op de expertise die bij inwoners aanwezig is. Samen Duurzaam Zeist heeft zich

**De actieve inbreng
uit de samenleving
bleek lastiger
dan gedacht**

in 2017 ontwikkeld tot een organisatie die op actieve wijze inwoners mobiliseert. In uiteenlopende dialoogsessies worden inwoners, bedrijven en organisaties uitgedaagd om eigen plannen te ontwikkelen die bijdragen aan de doelstelling uit onze BMV. Dit leidt tot een groeiende groep betrokkenen, die zich eigenaar gaat voelen van de plannen die worden ontwikkeld en zich daardoor ook wil inzetten voor de realisatie ervan. Inmiddels zijn binnen Samen Duurzaam Zeist ruim vijftig mensen actief en dit aantal groeit gestaag.

Vanuit de gemeentelijke organisatie hebben we binnen Samen Duurzaam Zeist medewerkers ingezet. Niet met als doel om de ontwikkeling ervan naar onze hand te zetten, maar om mee te geven waar voor ons de belangen liggen en om goede afstemming te vinden. Daarmee is de wijze waarop de gemeente Zeist zich verhoudt tot het burgerinitiatief te kenmerken als overheidsparticipatie. Maar wel een bijzondere vorm daarvan.

Nieuw instrument

Overheidsparticipatie betekent doorgaans dat een gemeente zich aansluit bij bestaande burgerinitiatieven. In het geval van Samen Duurzaam Zeist heeft de gemeente een actieve rol gespeeld in de totstandkoming ervan en mede sturing gegeven aan de richting die dit burgerinitiatief heeft gekozen. Dit initiatief heeft zich daardoor ontwikkeld tot een organisatie waarbinnen inwoners zich actief inzetten om de doelstellingen van de BMV te realiseren. Daarmee is voor de gemeente een nieuw instrument ontstaan, dat hoewel de gemeente geen volledige zeggenschap heeft, zich toch heeft ontwikkeld tot een ware hefboom voor de realisatie van gemeentebelid.

Johan Varkevisser is wethouder duurzaamheid in Zeist en Evert Jan van Hasselt is van Samen Duurzaam Zeist.